

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	UHV/20ST	Strana:	1 / 3
Název předmětu:	Dějiny 20. století		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	24.05.2024 07:50

Pracoviště / Zkratka	UHV / 20ST			Akademický rok	2023/2024
Název	Dějiny 20. století			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ano, 4 Kred.			Forma zakončení	
Rozsah hodin	Přednáška 3 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	NE
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	ANO
Letní semestr	0 / 40	0 / 20	0 / 0	Min. (B+C) studentů	nestanoveno
Zimní semestr	2 / 30	0 / 0	0 / 0	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	A B C D E F				
Počet hodin kontaktní	Ne				
Automat. uzn. záp. před zk.					
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	KHV/20ST				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem předmětu je seznámit posluchače s politickým, kulturním a hospodářským vývojem v Československu, České republice a ve světě ve 20. století.

Požadavky na studenta

Písemně předložený seznam přečtené literatury, a to nejméně 15 z doporučených titulů, případně podle vlastního výběru z dostupné odborné literatury týkající se dějin 20. století. (Nejméně 10 monografií /každá alespoň 100 stran/, tedy ne učebnic, zbytek mohou být články z odborného tisku v rozsahu nejméně 20 stran). Nejméně jeden titul musí být v jednom ze světových jazyků. Seznam přečtené literatury student předloží při zkoušce. Proověření znalosti titulů ze seznamu je součástí zkoušky. Podmínkou připuštění ke zkoušce je zápočet ze semináře k dějinám 20. století (20STS) u oborů, kde je tento seminář povinný.

V případě zavedení distanční výuky budou přednášky probíhat prostřednictvím programu MS Teams, jež si studenti mohou stáhnout prostřednictvím svého studentského přístupu do STAGu.

Výše uvedené požadavky zůstanou v platnosti.

Konsultace mohou probíhat osobně, nebo prostřednictvím e-mailu.

Při plnění úkolů není povoleno využívat umělou inteligenci.

Obsah

Versailleský mírový systém.

Přístup velmocí k otázce rozčlenění střední Evropy.

Zrod ČSR, hospodářské a politické poměry, vztahy se sousedy a s velmocemi.

Ruské revoluce 1917. Nové poměry v Rusku. Výsledky občanské války a intervence. Evropa a Sovětské Rusko.

Období poválečné krize v Evropě. Pokusy o řešení - Janovská konference.

Radikální hnutí I.: Fašismus. Kořeny. Itálie. Německo. Fašismus a další krajně pravicová hnutí v jiných zemích včetně Československa.

Radikální hnutí II.: Komunismus. Levicová hnutí v Evropě mimo Rusko.

Uklidnění v polovině 20. let. Locarno. Střední Evropa a ČSR v pol. 20. let.
 SSSR ve 20. letech. Ekonomická situace. První politické procesy. Počátky budování Stalinova kultu osobnosti.
 Světová hospodářská krize. Dopad na světovou ekonomiku a sociální poměry. Československo. Odraz krize v ekonomice a politických vztazích uvnitř Malé dohody.
 Vliv krize na rozvoj radikálních hnutí v Evropě ve 30. letech. Německo - cesta k nacistickému režimu.
 Svět po krizi. USA - F. D. Roosevelt a jeho "New Deal".
 Mezinárodní vztahy v Evropě jako odraz růstu nebezpečí ze strany Německa. Pokusy o vytvoření systému kolektivní bezpečnosti. Politika appeasementu.
 Drang nach Osten. Otázka sudetských Němců v Československu.
 Vyostřování situace ve světě v 2. pol. 30. let. Japonsko a Čína. Itálie a Habeš. Občanská válka ve Španělsku a postoj evropských mocností.
 Kritický rok 1938. Anšlus Rakouska. Československé léto 1938. Velmoci a Mnichov.
 Československá 2. republika. Okupace. Přípravy evropských států na válku.
 Druhá světová válka. Hlavní válečné události. Společný postup protifašistické koalice, konference v Teheránu, Jaltě a Postupimi. Zapojení Čechů a Slováků do války. Domácí a zahraniční odboj. Výsledky války.
 Počátky studené války. Utváření sovětské sféry vlivu ve střední a jihovýchodní Evropě. Rozdělení Německa. Vznik politických a vojenských uskupení.
 Zápas o obnovení demokracie v poválečném Československu. Košická vláda. Prozatímní národní shromáždění. Prezident Beneš a jeho dekrety. Odsun Němců z ČSR. Volby 1946. Gottwaldova vláda. Boje o hospodářskou politiku. Mimoparlamentní prostředky. Cesta k únorovému převratu 1948: Krizový rok 1947. Spory uvnitř Národní fronty. Hospodářská situace. Mezinárodní vztahy. ČSR a Marshallův plán. Vyostření vztahu mezi demokracií a KSČ. Mezinárodní a vnitřní podmínky pádu demokracie v ČSR. Přechod k diktatuře v ČSR. Kroky proti nekomunistickým stranám po únoru. Politické procesy. Postup proti církvím. Úloha sovětských poradců. Čs. exilové organizace.
 Svět v 50. letech. Částečné politické uvolnění po Stalinově smrti. Sovětsko - americké vztahy. Čína. Korejská válka.
 Rozpad koloniální soustavy. Směr vývoje nových států. Mezinárodní vztahy v 60. letech. Karibská krize. Politika uvolnění. Gaullismus ve Francii.
 Československo v 60. letech. Pražské jaro 1968. Normalizace. Opoziční skupiny v ČSSR.
 Svět v 70. letech. Růst hospodářského zaostávání států sovětského bloku za Západem. Vnitřní vývoj evropských zemí.
 Novodobé dějiny státu Izrael a jeho vztahy s arabskými zeměmi.
 Svět v 80. letech. Krize a rozpad Východního bloku. Rok 1989 v Československu a v dalších státech střední a východní Evropy.

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Získané způsobilosti

Studenti si osvojí znalosti o nejdůležitějších událostech, osobnostech a etapách vývoje a schopnost hledat vzájemné souvislosti.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D. (100%)
- **Přednášející:** doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D. (100%), Mgr. Zbyněk Vydra, Ph.D. (100%)
- **Vede seminář:** Mgr. Zbyněk Vydra, Ph.D. (100%)

Literatura

- **Doporučená:** KÁRNÍK, Z. *České země v éře První republiky*, 3 sv.. Praha: Libri, 2003.
- **Doporučená:** KLIMEK, A. - KUBŮ, E. *Československá zahraniční politika 1918-1938*. Praha: ISKP, 1995.
- **Doporučená:** KAPLAN, K. *Československo v letech 1948-1953*. Praha, 1991.
- **Doporučená:** KAPLAN, K. *Československo v letech 1953-1966*. Praha, 1992.
- **Doporučená:** KŘEN, J. *Dvě století střední Evropy*. Praha, 2005.
- **Doporučená:** PRŮCHA, V.: *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992*. Brno: Doplněk, 2004.
- **Doporučená:** NÁLEVKA, V. *Kapitoly z dějin studené války I.* Praha, 1997.
- **Doporučená:** VEBER, V. *Komunistický experiment v Rusku aneb Malé dějiny SSSR 1917 - 1991*. Praha: Set out, 2001.
- **Doporučená:** KAPLAN, K. *Kořeny československé reformy 1968 I. II.* Brno, 2002.

- **Doporučená:** KVAČEK, R. *Nad Evropou zataženo. Československo a Evropa 1933-1937*. Praha, 1966.
- **Doporučená:** JÄCKEL, E. *Německé století. Historická bilance*. Praha, 2004.
- **Doporučená:** VEBER, V. *Osudové únorové dny*. Praha: NLN, 2008.
- **Doporučená:** MACMILLANOVÁ, M. *Pařížská mírová konference 1919..* Praha, 2004.
- **Doporučená:** DURMAN, K. *Popely ještě žhavé I.: Světová válka a nukleární mír 1934-1964*. Praha: Karolinum, 2004.
- **Doporučená:** DURMAN, K. *Popely ještě žhavé II.: Konce dobrodružství 1964-1991*. Praha: Karolinum, 2009.
- **Doporučená:** JUDT, T. *Poválečná Evropa. Historie po roce 1945*. Praha, 2008.
- **Doporučená:** ARENDTOVÁ, H. *Původ totalitarismu I-III*. Praha: OIKOYMENH, 1996.
- **Doporučená:** KAPLAN, K. *Rada vzájemné hospodářské pomoci a Československo 1957-1967..* Praha, 2002.
- **Doporučená:** NÁLEVKA, V. *Světová politika ve 20. století, 2 sv.* Praha: Aleš Skřivan ml., 2000.
- **Doporučená:** KUBÁT, M. - BALÍK, S. *Teorie a praxe totalitních a autoritativních režimů*. Praha, 2004.
- **Doporučená:** DURMAN, K. *Útěk od praporů*. Praha: Karolinum, 1998.
- **Doporučená:** HOBSBAWM, E. *Věk extrémů*. Praha: Argo, 1998.
- **Doporučená:** KLIMEK, A. *Velké dějiny zemí Koruny české, sv. 13 a sv. 14..* Praha, 2000.
- **Doporučená:** GEBHART, J. - KUKLÍK, J. *Velké dějiny zemí Koruny české, sv. 15a*. Praha: Paseka, 2006.
- **Doporučená:** GEBHART, J. - KUKLÍK, J. *Velké dějiny zemí Koruny české, sv. 15b*. Praha: paseka, 2007.

Vyučovací metody

Monologická (výklad, přednáška, instruktáž)

Hodnotící metody

Ústní zkouška

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Filologie	Bakalářský	Prezenční	Historie (dvouoborové)	1	2013	2023	Povinné předměty	A	2	ZS
Historické vědy	Bakalářský	Prezenční	Historie (dvouoborové)	1	2013	2023	Povinné předměty	A	2	ZS
Historické vědy	Bakalářský	Prezenční	Kulturní dějiny	1	2013	2023	Povinné předměty	A	3	ZS
Historické vědy	Bakalářský	Prezenční	Spisová a archivní služba	1	2013	2023	Povinné předměty	A	3	ZS
Humanitní studia	Bakalářský	Prezenční	Humanitní studia	1	2016	2023	Povinné volitelné předměty	B	3	LS